

Discurs Sanislau. 28.05.2025

Prima atestare documentară a comunei Sanislău datează din anul 1347 sub denumirea de Zanyslaw, după moșia cu același nume sau chiar după voievodul românilor Stanislav, menționat în secolul al XIV-lea în comitatul Satu Mare. În anul 1476 apare pentru prima dată denumirea de Sanislo, iar în anul 1772 Szaniszlo. Totuși, se poate concluziona că localitatea Sanislău este o veche așezare românească care a dăinuit de-a lungul timpului și a cărei denumire este de origine românească sau româno-slavă.

Anul 1940 s-a dovedit a fi nefast pentru România, el consemnând în istoria poporului nostru unul dintre cele mai negre acte arbitrare au putut fi înfăptuite de o forță agresivă împotriva unui stat independent și suveran: Dictatul de la Viena din 30 august 1940. Primele localități din județul nostru ce au avut de suferit de pe urma acestui arbitraj au fost satele românești din apropierea graniței: Ianculești, Scărișoara Nouă, Horea, Marna Nouă, Lucăceni, Decebal, Traian, Dacia, Păulean, Gelu, Baba Novac, Ghilești, Rădulești, populate cu români în procent de 100%.

Trupele românești care luau parte în luna octombrie 1944 la eliberarea teritoriului sătmărean au fost cele aparținând Armatei a 4-a care și-a instalat punctul de comandă la Jibou. Din subordinea Armatei a 4-a condusă de generalul Gheorghe Avramescu, făceau parte Corpul 2 armată și Corpul 6 armată. Corpul 2 armată avea în acel moment câmpul de luptă în zonele înalte ale Codrului, flancul drept trebuind să elibereze localitățile situate pe direcția sa de înaintare: Oarța de Jos, Chilioara, Lelei, Archid, să înainteze în direcția Ser-Bogdand-Corund-Homoroade-Tătărești-Borlești-Satu Mare. Flancul stâng urma să se deplaseze pe direcția Hodod-Hurezu-Supurul de Jos-Acăș-Mihăieni-Moftinul Mare-Bervenii. Corpul 6 armată trebuia să păstreze flancul drept pe direcția Sărmășag-Bobota-Supurul de Jos-Săcășeni-Craidorolț-Terebești-

Moftinul Mic-Carei-Urziceni. Iar flancul stâng:Orbău-Cehăluț-Blaja-Tașnad-Hotoan-Vezendiu-Petrești-**Sanislău**.

Din cartea *Ultima Brazdă* a profesorului Ioan Ciarnău, tipărită în anul 2004 la Ed. Fidelia, aflăm cum s-au desfășurat acțiunile militare din zona comunei Sanislău, unde au căzut 10 eroi români. Pentru executarea ordinului Corpului 6 Armată, comandamentul Diviziei 3 infanterie dă la ora 0:15 Ordinul de operații nr.56, care stabilește în extras, pentru ziua de 23 octombrie 1944 următoarele: Divizia 3 infanterie, înaintând în linia I în stânga fâșiei de front corespunzătoare Corpului 6 Armată, răstoarnă rezistențele inamice din față și înaintează pe direcția Vezendiu-Berea-Nyrpilis pentru a ajunge la pădurea Karolyi. În acest scop: Regimentul 4 Dorobanți, întărit cu Divizionul Maior Georgescu și o baterie aruncătoare de 120 mm, înaintează pe direcția Vezendiu-ferma Degenfeld, Ciumești-Ponivașul Nou. Regimentul 30 dorobanți, întărit cu Divizionul Maior Ioanid și o baterie aruncătoare de 120 mm, înaintează pe direcția Petrești-Sanislău-Horea-ferma Mandel. Regimentul 30 Dorobanți, venind din Petrești a ajuns la ora 11:30 cu avangarda aproape de calea ferată Carei-Sanislău și cu grosul la pădurea de la nord-vest de Petrești. La orele 12:15 compania din avangarda Regimentului 30 dorobanți a sosit la liziera de sud a satului Sanislău, în acest timp inamicul atacă puternic cu artilerie, probabil în acele momente au căzut la datorie cei 10 eroi români îngropați pe teritoriul comunei Sanislău pe care îi comemorăm astăzi.

Vă mulțumesc pentru atenție!